

Brunhilde Pomsel, la secretària de Joseph Goebbels

Mor a 106 anys la que va ser secretària del ministre de Propaganda nazi.

© The Economist

Només en una ocasió va tenir por d'ell. Però ben entrada en la seva onzena dècada, en recordar-ho, Brunhilde Pomsel encara tremolava i els pèls de les mans se li eriçaven. El dia va ser el 18 de febrer de 1943, quan va anar amb una companya de feina al Palau dels Esports de Berlín a escoltar el discurs que el seu cap hi va donar. Tot el personal del Ministeri d'Educació Popular i Propaganda tenien la indicació d'anar-hi; com a subalterna —una de les sis secretàries de la

seva oficina— no havia sabut com evitar l'obligació. De manera que allà es van trobar, en el gegantesc estadi d'esports, entre els prohoms del partit ocupant els seients reservats.

Va reconèixer Joseph Goebbels així que va aparèixer, per descomptat: menut, fràgil i crispat, amb els cabells ben pentinats i les mans exquisidament pulcres i arrossegant aquell peu deforme que sempre li havia provocat una certa llàstima per ell. El que no va reconèixer, però, fou allò en què es convertí en rompre a parlar: un nan exaltat pel deliri, rabiós i bramant per la necessitat de la

guerra total, i fent que la multitud bramés la seva aprovació. Ella i la seva col·lega s'agafaren de la mà amb força, terroritzades, descuidades de l'obligació d'aplaudir, fins que un membre de les SS els va tustar l'espatlla per recordar-los-ho. Aleshores sí que picaren de mans, aclaparades.

Pel que fa al discurs en si, no el va saber assimilar. Ella era apolítica, com no parava de dir, al cap de set dècades, quan havia de parlar-ne. Sí, sona estúpid, però això és el que hi ha. Sí, havia votat per Hitler el 1933 perquè tenia el sentiment, com la majoria d'alemanys, que Alemanya havia estat traïda pel seu propi Govern i tractada a puntellons pels altres països. Es va apuntar al partit nazi aleshores, també, perquè hi estava obligada si volia una feina a la ràdio estatal; però bé que ho va celebrar fent un cafè amb la seva millor amiga jueva, Eva. Així que ja veieu que tampoc devia ser tan greu per a ella. I si havia acabat treballant per a Goebbels, cap de propaganda de Hitler i arquitecte dels seus plans més despiciats, era per raó de la seva excel·lent velocitat al teclat i perquè li ho havien ordenat. Com a bona noia prussiana que era, va complir amb la seva obligació.

D'altra banda, era una feina bonica. I molt ben pagada, 275 marcs al mes, amb horaris flexibles i gent d'allò més agradable. Quant a la seva tasca, doncs la rutina habitual d'escriure a màquina, contestar telefonades, classificar el correu i arxivar. En una ocasió va haver de falsejar certes xifres, a mesura que la guerra s'acostava a la fi, i va consistir a reduir el nombre de víctimes alemanyes i augmentar el de dones alemanyes violades pels soldats russos. Li van arribar a passar també la fitxa de Sophie Scholl, una estudiant líder de la resistència antinazi executada més tard per haver repartit pamflets a la Universitat de Munic. Les seves instruccions eren de no llegir-la, sinó de guardar-la directament a la caixa forta. Va fer tal com

Brunhilde Pomsel (a l'altra pàgina), secretària als despatxos de Joseph Goebbels (a l'esquerra), en una de les darreres fotos fetes abans de morir.

li van dir, i es va sentir orgullosa per haver obeït; orgullosa, igualment, de ser l'ama de la clau de la caixa i de no fer-la servir mai sense el permís de Goebbels. La sola idea de comptar amb la seva confiança ja la feia sentir-se una mica més noble.

No es pot dir que el veïes sovint. Era educat però distant, i es preguntava si devia saber com li deien. Un bon dia la va convidar a sopar a la seva casa de camp, i malgrat asseure-la al seu costat, no li va dirigir la paraula en cap moment. Si hagués estat una aspirant a estrella de Hollywood, no se l'hauria pogut treure de sobre; però era bonica a mitges i duia ulleres. Magda, la seva muller, era amable, i li va regalar un vestit de llana blau quan el seu apartament va ser víctima d'un bombardeig. Els sis nens eren encantadors, molt ben educats, i els agradava jugar amb la seua màquina d'escriure sempre que anaven al seu despatx.

Els seus amics jueus

L'embruix a què estava sotmesa —l'embruix a què tothom estava sotmès— es va trencar l'abril de 1945, quan es va passar deu dies esfereïda a la vista de l'artilleria soviètica al búnquer de Hitler, provant d'emborratxar-se i continuar borratxa, engolint menjar fred de llaunes, i abaltida com una ànima en pena. Planejava dir als russos, quan vinguessin, que només era la mecanògrafa de Goebbels. Ell ja s'havia fotut un tret i amb l'ajuda de Magda havien mort els nens posant-los cianur a les boquetes mentre dormien. La sola idea la va fer plorar amargament, incapaç de perdonar-los.

Però i tots els altres assassinats, el tema aquell dels jueus? Mai no va saber que els havien matat. Hi havia camps de concentració; els jueus hi anaven; i des d'allí els enviaven, segons li havien dit, a repoblar les terres de l'est. I això quadrava. Quant als jueus que ella coneixia, se'ls va complicar la vida, però no estava segura per quina raó. El seu primer cap, Hugo Goldberg, un advocat, havia anat reduint-li les hores de feina i el sou a mesura que els clients disminuï-

en. La seva amiga Eva va haver de deixar de visitar-la al ministeri, i a l'últim va desaparèixer; al cap d'algunes dècades la va trobar, entre la llista dels morts a Auschwitz. Just abans de morir va confessar a l'autor del documental que li van dedicar que l'amor de la seva vida havia estat Gottfried Kirchbach, un jueu. Havia escapat a Amsterdam, però les freqüents visites d'ella van aixecar moltes sospites i es van haver d'acabar. Per qüestions mèdiques també va haver d'avortar el fill d'ell. Després ja no es va casar.

Aquesta història tan poc habitual no havia sorgit en el documental, o en cap de les entrevistes que va concedir. Hi havia coses que encara guardava en secret —incloent-hi, potser, el fet que

ella podia ser molt valenta. Estava farta que tots li diguessin que devia saber més i que hauria d'haver resistit. D'acord, havia estat una ximpleta, superficial i covarda, però no havia fet res de què hagués d'avergonyar-se. De què s'havia de fer perdonar una mecanògrafa?

A més a més, també va rebre el seu càstig: cinc anys pelant patates i cosint sacs de roba bruta en presons soviètiques, abans de tornar a Alemanya, i altres tasques d'oficina. En tornar al pis del Berlín saquejat, va trobar el vestit blau que Magda li havia donat encara penjat a l'armari. I se'l va posar durant molts anys. •

Traducció de Francesc Sellés

Irene Gelpí
Els homes de la meua vida
i la mare que els va parir

**ELS HOMES DE LA MEVA VIDA
I LA MARE QUE ELS VA PARIR**
IRENE GELPÍ

NOVETATS 314
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com